

**การศึกษาศานการณ์การท่องเที่ยวไทยและแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ
ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
นายอัครธีรวัรา นิธิกิจโกศลกุล 60090219¹ อาจารย์ผรณกษม อินทรทัต²
¹นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาการค้ำระหว่างประเทศและการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา
²อาจารย์ประจำคณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาศานการณ์การท่องเที่ยวไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และ (2) เพื่อศึกษาและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนการเปิดประเทศเพื่อการท่องเที่ยวอย่างจำกัด (Travel Bubble) และแนวทางการฟื้นฟูภายใต้แผนฟีนิกซ์ (Phoenix Plan) กับ สถานการณ์การท่องเที่ยวไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิจัยร่วมกับเครื่องมือ Insight Maker และทฤษฎีตัวแบบพลวัตระบบ (System Dynamics) มาใช้ในการวิเคราะห์และแสดงความสัมพันธ์

โดยผลจากการศึกษาพบว่า ในปี 2563 ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวไทยจำนวน 90.5 ล้านคนต่อครั้ง และชาวต่างชาติจำนวน 6.70 ล้านคนต่อครั้ง ซึ่งจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ 4 ประการลดลงอย่างมีนัยสำคัญจากปัจจัยเชิงลบ ซึ่งเมื่อนำแผนการฟื้นฟูเข้ามาพิจารณาในแบบจำลองพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างสัมพันธ์กัน ส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth Rate)

1. บทนำ (Introduction)

จากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ โควิด 19 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นทั่วโลกถือเป็นการระบาดครั้งใหญ่ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ให้กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนสร้างวิถีชีวิตแบบใหม่ของคนในประเทศต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยในขณะนี้ และศึกษาเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนการเปิดประเทศเพื่อการท่องเที่ยวอย่างจำกัด (Travel Bubble) และแนวทางการฟื้นฟูภายใต้แผนฟีนิกซ์ (Phoenix Plan) กับ สถานการณ์การท่องเที่ยวไทยภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ผ่านเครื่องมือ Insight Maker ตามแนวคิดของทฤษฎีตัวแบบพลวัตระบบ (System Dynamics) โดยมุ่งเน้นให้เข้าใจความสัมพันธ์ของนโยบายและข้อกำหนดที่มีต่อการดำเนินการท่องเที่ยวในประเทศไทยว่าจะสามารถนำไปปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคการท่องเที่ยวต่อความสามารถในการปรับตัวได้ทันกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2. ทบทวนวรรณกรรม (LITERATURE REVIEW)

2.1 โลจิสติกส์ท่องเที่ยว (Logistics Tourism)

โลจิสติกส์ท่องเที่ยว คือ “การจัดการประสานงานระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ (Activities) เพื่อให้การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical Flow) จากต้นทางไปสู่ปลายทางเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทฤษฎีตัวแบบพลวัตระบบ (System Dynamics)

System Dynamics คือ พลวัตของระบบที่ถือเป็นระเบียบวิธีและเทคนิคการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อกำหนดกรอบความเข้าใจในการอธิบายประเด็นหรือปัญหาที่ซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เครื่องมือ Insight Maker

Insight Maker คือ ซอฟต์แวร์หรือเครื่องมือที่นำเสนอกรอบการทำงานของ System Dynamics ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย โดยมีจุดประสงค์เพื่อทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงภายในระบบที่ซับซ้อน

2.4 แผนการเปิดประเทศเพื่อการท่องเที่ยวอย่างจำกัด (Travel Bubble)

มีทั้งหมด 6 ข้อ ได้แก่ (1) แนวทางการเลือกเป้าหมาย (2) มีมาตรการในการตรวจหาเชื้อและป้องกันอย่างเข้มงวด (3) ไม่มีการกักตัว หากพำนักไม่ถึง 14 วัน (4) กำหนดพื้นที่เป็น Safe Zone for Tourism (5) วางมาตรการ Safe Hospitality Services และ (6) แนวทางการพิจารณาผ่อนคลายกลุ่มเป้าหมาย

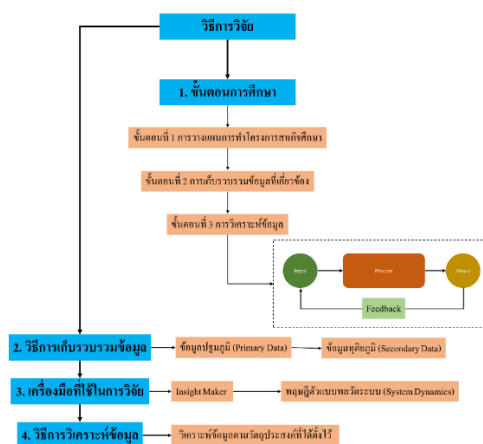
2.5 แนวทางรับมือจากแนวทางการฟื้นฟูภายใต้แผนพลิกฟื้นฉบับใหม่หรือแผนฟีนิกซ์ (Phoenix Plan)

มีทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ (1) จะต้องมีความปลอดภัยและสาธารณสุขที่ดี (2) คำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (3) ส่งมอบประสบการณ์พิเศษ ทรงคุณค่าและแตกต่าง (4) เน้นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนสูง

2.6 ทฤษฎีการเดาอย่างมีหลักการ (Educated Guess)

การเดาอย่างมีหลักการหมายถึง การคาดเดาหรือการประมาณอย่างรอบรู้ ตามประสบการณ์หรือความรู้ทางทฤษฎี และสามารถอาศัยคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์ในหลักการนั้น โดยตรง

3. วิธีการวิจัย (RESEARCH METHODOLOGY)

3.1 ขั้นตอนการศึกษา

(1) การวางแผนการทำโครงการสหกิจศึกษา

จัดทำแผนการทำโครงการสหกิจศึกษาภายใต้ขอบเขตการทำโครงการที่ครอบคลุมการดำเนินงานทั้งหมด

(2) การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำโครงการสหกิจศึกษา เช่นแผน Travel Bubble แผน Phoenix Plan

(3) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว ตัวเลขด้านรายได้ เป็นต้น และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เช่น แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจ วารสาร และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1) Insight Maker เครื่องมือสร้างแบบจำลองตามหลักทฤษฎีตัวแบบพลวัตระบบ
- (2) ทฤษฎีตัวแบบพลวัตระบบ (System Dynamics) เป็นระเบียบวิธีและเทคนิคการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์อย่างเป็นระบบ

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลทั้งหมด เข้าสู่เครื่องมือ Insight Maker เพื่อแสดงความสัมพันธ์และสะท้อนประสิทธิภาพของปัจจัยจากแผนฟื้นฟูในการไปใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

4. ผลการศึกษา (RESEARCH FINDING)

สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย	
1	มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย 90.56 ล้านคนต่อครั้ง
2	มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ 6.70 ล้านคนต่อครั้ง
3	รายได้จากนักท่องเที่ยวไทย 0.48 ล้านล้านบาท
4	รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 332,013.03 บาท
5	GDP ไตรมาสที่ 4/2563 ยังคงลดลงอยู่ที่ร้อยละ 4.2

สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย	
1	มีปัจจัยเชิงลบที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยตรง 4 ปัจจัย
2	แผน Travel Bubble และแผน Phoenix Plan มีปัจจัยเชิงบวกทั้งหมด 9 ปัจจัย
3	เดือนที่ 1 พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีสัดส่วนการเติบโตเท่ากันอยู่ที่ 1.88 เท่า เมื่อผ่านไป 12 เดือนพบผลการเติบโตสูงสุดอยู่ที่ 11.62
4	อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth Rate) ในภาพรวมสูงขึ้นจาก 3.94 เท่า ในเดือนที่ 1 ไปเป็น 218.60 เท่า ในเดือนที่ 12
5	มีอัตราการลดลงทางเศรษฐกิจ (Economic Loss Rate) ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องคงที่ในอัตรา 0.061

5. อภิปรายและสรุปผลการวิจัย (DISCUSSION/CONCLUSION)

5.1 สรุปผลการศึกษา

ปัญหาด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับภาคอุตสาหกรรมมีสาเหตุมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงทำให้มีการจำกัดและงดการเดินทางระหว่างประเทศ ส่งผลให้รายได้โดยรวมของประเทศลดลงอย่างรวดเร็ว โดยหลังจากนำแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจทั้ง 2 แผนมาหาความสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ Insight Maker พบว่า แผนดังกล่าวมีปัจจัยที่ช่วยให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth Rate) เพิ่มขึ้น แม้ปัจจัยเชิงบวกอาจไม่สามารถจำกัดหรือลดปัจจัยเชิงลบทั้ง 4 ประการลงได้ก็ตาม

5.2 ข้อเสนอแนะ

- (1) ต่อยอดแบบจำลองการศึกษาให้เป็นแบบจำลองที่สามารถปรับค่าได้ ซึ่งสามารถนำข้อมูลหรือตัวเลขจริงใส่เข้าไปในแบบจำลองเพื่อการวิเคราะห์ที่แม่นยำมากขึ้น
- (2) ควรเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์และข้อมูลเชิงสถิติที่มากพอต่อการคำนวณ
- (3) แบบจำลองนี้จะไม่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัคซีนเข้ามาร่วมด้วย
- (4) ในอนาคตแผนฟื้นฟูทั้ง 2 แผนอาจมีการปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
- (5) สามารถนำแบบจำลองไปต่อยอดเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาคอุตสาหกรรมอื่นกับการท่องเที่ยว หรือการสร้างแนวโน้มในอนาคตเพื่อระบุโอกาสใหม่ของภาคการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

6. กิตติกรรมประกาศ

โครงการสหกิจฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ฝนกษม อินทรทัต อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้สละเวลามาให้คำแนะนำ คอยช่วยเหลือ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนจนทำให้โครงการสหกิจศึกษามีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจ อบรมสั่งสอน และชี้แนะความเหมาะสมให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญทำให้ผู้วิจัยสามารถนำองค์ความรู้มาปรับใช้ในการทำโครงการสหกิจศึกษานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบพระคุณบุคคลอันทรงเกียรติที่เกี่ยวข้องที่ได้แสดงวิสัยทัศน์และมุมมองในสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ที่มีคุณค่าที่จะส่งเสริมให้ผู้วิจัยนำไปต่อยอดได้ในอนาคต

7. เอกสารอ้างอิง

บทความวารสาร

กรมการจัดหางาน. (2563). สรุป. *สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว*, ไตรมาสที่ 3 ปี 2563, 5. สำนักงานสภา

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). โควิด-19 กับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย. *สถานการณ์ตลาดแรงงาน*, ปีที่ 57 ฉบับที่ 2, 36.

จรัญ ชื่นในธรรม. (2564). UAE อนุญาตการคัมสุรา-อยู่กิน โดยไม่แต่งงานเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ. *TAT Review*, vol.7 No.1, 16.

นลิสตา เตชะศิริประภา. (2563). 5+3 เทรนด์ดิจิทัลเทคโนโลยีต้องรู้ ก้าวต่อไปหลังโควิด-19. *Marketeer*, 238, 98.

นลิสตา เตชะศิริประภา. (2563). ธุรกิจสัลยกรรมไทยเติบโต แต่ข้อท้าทายมีเพียบ. *Marketeer*, 238, 64.

มิงสรรพ์ ขาวสอาด. (2563). ทิศทางท่องเที่ยวไทย หลังวิกฤตโควิด-19. *TOURISM ECONOMIC*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 4, 42.

วุฒิกกร สินธุวาทิน. (2564). เครื่องฟอกอากาศ SHARP พัฒนาเทคโนโลยีต่อเนื่องสร้าง Clean Air Society เพื่อสุขภาพคนไทย. *BrandAge*, 247, 192.

วุฒิกกร สินธุวาทิน. (2564). จอห์นนี่ วอล์กเกอร์ ที่หนึ่งในใจผู้บริโภค ดอกย้ำปรัชญา Keep Walking ตัวจริงในทุกสถานการณ์. *BrandAge*, 247, 188.

ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุม. (2563). จากระายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *จากรายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*, ฉบับที่ 363, 1.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.). (2563). จัดการทุนวิจัยแบบ Quick Win พื้นเศรษฐกิจฐานรากสู้โควิด-19. *ประชาคมวิจัยและนวัตกรรม*, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1, 17.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). บทสรุป. *TOURISM ECONOMIC*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 4, 62.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ. *TOURISM ECONOMIC*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 4, 64.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก. *TOURISM ECONOMIC*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 4, 5.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย. *TOURISMECONOMIC*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 4, 17.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). สถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศไทย. *TOURISMECONOMIC*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 4, 25.

อรวรรณ บัณฑิตกุล. (2563). โอกาสของอัยวัฒน์ ศรีวัฒนประภาผู้นำ คิง เพาเวอร์ในวันที่น่านฟ้าไทยยังปิด. *Marketeer*, 238, 50.

อรวรรณ บัณฑิตกุล. (2563). วิชา พูลวรลักษณ์ธุรกิจโรงแรม ที่คู่แข่งคือ “เวลา” ของคนดูที่น้อยลง. *Marketeer*, 238, 42.

อรวรรณ บัณฑิตกุล. (2563). อรรถพล ฤกษ์พิบูลย์ซีอีโอ ปตท. คนใหม่กับความท้าทายท่ามกลาง Double Effect น้ำมัน และ โควิด-19. *Marketeer*, 238, 38.

Pawiya Kongsaksri. (2564). คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์การท่องเที่ยว ศูนย์วิจัยด้านตลาดการท่องเที่ยว. *TAT Review*, vol.7 No.1, 41.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชุดินันท์ สงวนประสิทธิ์. (2064). *แบงก์ชาติปรับประมาณการเศรษฐกิจปี 64-65*. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://thestandard.co/national-bank-economic-forecast-2020-2021/>

ทีมเศรษฐกิจไทยรัฐออนไลน์. (2064). *จุดเปลี่ยนเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ความหวังวัคซีนฟื้นเศรษฐกิจไทย*. สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/business/2054317>

ศูนย์วิจัยกสิกร. (2064). *เส้นทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยปี 2564 หลังมีวัคซีน (แถลงข่าว 8 มีนาคม 2564)*. สืบค้น 24 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/economy/Pages/Press-8-3-21.aspx>

BrandAge Online. (2064). *LINE BK - แอสเซนส์ มั่นนี้ ปั่น Ecosystem เข้าถึงโอกาสใหม่ธุรกิจการเงิน*. สืบค้น 18 มกราคม 2564, จาก <https://www.brandage.com/article/23391/>

BrandAge Online. (2563). *ททท. สร้างความมั่นใจ ความผ่อนคลายให้นักท่องเที่ยว ผ่าน “Amazing Thailand Happy Quarantine”*. สืบค้น 18 มกราคม 2564, จาก <https://brandage.com/article/22286/Amazing-Thailand-Happy-Quarantine>